GAZETA LWOWSKA.

W Poniedziałek — Ner. 84. — 27. Lipca 1829.

WIADOMOSCI KRAJOWE.

— Ze Lwowa d. 17. Lipca. —

N. Pan najwyższém postanowieniem Swojém z d. 12. z. m. raczył następującym Członkom Lwowskiego towarzystwa dobroczynności, mianowicie: Hrabinom: Rozwadowskiéj i Starzeńskiéj, tudzież Paniom: Szumlańskiéj, Głogowskiéj, Szeptyckiéj i Uruskiéj za składkę zebraną w wielkim Tygodniu na korzyść cierpiącej ludzkości, przez którą uzyskano ilość 5,025 ZR. 54 kr. W. W., Swoje najwyższe okazać upodobanie.

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

Ameryka.

Stan rzeczy w Mexyku staje się coraz barbardziéj zawilszy i niebezpieczniejszy. Zarząd Wydziału skarbowego w miejscu Senhora Angulo, który wziął swoje uwolnienie, poruczono Don Lorenzo Zavala, byłemu Gubernatorowi Mexyku. Nowy Minister skarbu zawiadomił Kongres, iż w dochodach publicznych za rok kończący się z miesiącem Czerwcem, okazało się braku 3 mil. dolarów, i obawiać się należy większego jeszcze na rok 1829. Podano różne plany dla zaradzenia potrzebom Państwa przez nowe taxy i Minister przyrzekł te plany z największą uwagą rozpoznać. (G. W.)

Zjednoczone Stany Ameryki północnéj.

Donoszą z Nowego-Yorku pod d. 7. Czerwca: Nowy Prezydent Zjednoczonych Stanów Ameryki północnéj, P. Jackson, mianował w wydziale dyplomatycznym: P. Cornelius Van Ness z Vermont, Posłem nadzwyczajnym i Ministrem pełnomocnym Zjednoczonych Stanów w Hiszpanii, na miejscu P. Alexandra Everett, który został odwołany; P. William Pitt Preble z Maine, Posłem nadzwyczajnym i Ministrem pełnomocnym w Niderlandach; P. Washington Irving (autora Krzysztofa Kolumba), Sekretarzem Poselstwa Zjednoczonych Stanów w Anglii; P. Karola Carrol Harper z Maryland, Sekretarzem poselstwa we Francyi; P. John Campbell, z Wirginii, Podskarbim Zjednoczonych Stanów na miejscu P. William Clark.

W Nowym Yorku wydarzyło się straszne nieszczęście przez niepojętą nieostrożność ogniomistrza fregaty Fulton, który z palącą się świecą wszedł do prochowni okrętu; tenże został w powietrze wysadzony; explozyja tak była silna, iż się ziemia na placu lądowania w Brooklin wstrzęsła; blisko 100 osób z osady okrętowéj są ofiarami tego wypadku. Tylko 29 ranionych ocalono; inni zniknęli w explozyi i znalezli śmierć w bałwanach morskich. (D. A.)

Wielka Brytanija i Irlandyja.

W d. 2. Lipca przewodniczył Xiążę Klarencyi na uczcie dorocznej korporacyi Ś. Trojcy, na któréj znajdowali się Xiążę Wellington i inni Ministrowie. W d. 3. miał Xiążę Polignac konferencyją z Xięciem Wellingtonem.

W d. 4. z południa odprawiono radę Gabinetową, na któréj byli: Lord Kanclerz, Xiążę Wellington, Hr. Bathurst, Aberdeen i Rosslyn, Wiceur. Melville, Lord Ellenborough, P. Peel, Sir J. Murray; [illegible] P. Vesey Fitzgerald i P. Herries.

P. Drummond Hay, mianowany niedawno Angielskim Jeneralnym Konsulem i Ajentem przy Sułtanie Marokańskim, odpłynął z Portsmouth na miejsce swojego przeznaczenia.

Listy przywiezione z Rio de Janeiro przez okręt North-Star, dopiero w d. 2. Lipca zostały wydane i zdaje się, że to pochodziło z niedbałości Kapitana, iż 48 godzin w Portsmouth były zatrzymane. Wszystkie są z daty 4. Maja i donoszą, że Lord Ponsonby podał swoje *Ultimatum*, co się dotycze żażaleń Anglii względem gwałtów na okrętach Angielskich dopełnionych, i onych zatrzymania podczas blokady Buenos-Ayreskiéj, oświadczając, iż, jeżliby podane przez niego warunki nie zostały w trzech dniach przyjęte, będzie zmuszony dać rozkaz, aby przeciwko okrętom Brazylijskim użyto repressalijów. North-Star przywiózł także z Rio de Janeiro 4000 karatów diamentów, przeznaczonych dla Brazylijskiego Posła.

Jenerał Miller, jeden z tych mężów, którzy się najwięcéj przyłożyli do usamowolnienia południowéj Ameryki, udał się znowu przed kilką dniami do południowéj części nowego świata z ojczyzny swojéj Kent, gdzie dotąd przez czas niejaki bawił. (D. A.)

Francyja.

Król Jmć mianował Opata de Gualy, Jeneralnego Wikaryjusza w Karkassone, Biskupem w St. Flour, któreto Biskupstwo przez śmierć P. Salamon opróżnione zostało.

Margrabia Wilhelm Badeński, pożegnawszy się z Królem Jmcią wyjechał w d. 8. Lipca do Londynu.

Na posiedzeniu Izby Deputowanych d. 30. Czerwca przyszedł z kolei pod narady Budżet Ministerstwa marynarki, wyrachowany na 65;270,00 fr. — Minister marynarki Pan Hyde de Neuville zbijał twierdzenia zdającego sprawę, między innemi mówił: »przytoczenie iż francuzka marynarka iest za kosztowna za mocna, bowiem w r. 1789 składała się z 36 okrętów a obecnie liczy ich 128, jest zupełnie fałszywe; nie 36 lecz 51 statków miała r. 1789, na morzu Francyja, a zatem 1 okręt linijowy, i 5 fregat więcéj jak dziś. Roku 1791 marynarka składała się z 58 statków między temi 7 okrętów linijowych i 21 fregat, oprócz tego stało w owczas w portach, 15 okrętów linijowych, 8 fregat i 9 mniejszych statków. Wszakże gdybyśmy chcieli nawet przyjąć to fałszywe twierdzenie, tedy także okazałoby się iż Administracyja wydziału marynarki dziś nieskończenie jest oszczędniejsza a niżeli przed rewolucyją. Od ro-[illegible] do 1790 kosztowało Ministerstwo marynarki rocznie w przecięciu 64,058,506 fr. gdy tymczasem r. 1829 podano na ten wydział łącznie z osadami 63,212,252 fr.; — przytem należy nie spuszczać z uwagi iż Budżet na 64 milliony przed 30 laty więcéj znaczył niż dziś na 80 albo 85 millionów. Z przeszłości niemożna czerpać żadnych zastosowań do dzisiejszéj Administracyi morskiéj. Równie mniéj słusznie utrzymywano iż Francyja ma więcéj okrętów jak Anglija. Angielska flotta składała się dnia 1go Kwietnia r. b. z 504 statków, między temi 171 okrętów; z tych 15 linijowych i 23 fregat znajdowało się na morzu. Przeciwnie Francyja liczy w tegorocznym budżecie ze 128 swoich uzbrojonych statków tylko jeden okręt linijowy i 14 fregat. Anglija posiada zatém w większych statkach 14 okrętów linijowych i 9 fregat więcéj, nieliczać jéj 338 statków parowych. Jeżeli Anglija równie jak Francyja okręty utrzymywane na Wschodzie celem wykonania traktatu z d. 6. Lipca uważa za nadzwyczajne uzbrojenie, i tak równie zostanie na jéj stronie wielka przewyżka. Minister bronił jeszcze dzisiejszego stanu marynarki z wielu, szczególniéj handlu dotyczących punktów. Podał następnie służbę 128 statków, przyczém nieliczył żadnych nadzwyczajnych uzbrojeń w stanowisku na Wschodzie 14 okrętów; do korrespondencyi między tem stanowiskiem a Tulonem 4 okręty; zwyczajne komunikacyje Tulonu z brzegami morza Adryatyckiego, Egiptem, Włochami, Hiszpaniją, Algierem, Tunis, Sardyniją, Korsyką, zatrudniają 11 statków; w stanowisku Bona dla połowu korali 2; w stanowisku w Afryce na oceanie Atlantyckim dla zniszczenia handlu niewolnikami 6 okrętów; w stanowisku Newfoundland 3; w stanowisku przy Antillach 6; do Kommunikacyi tego stanowiska z francuzkiemi portami 2; w stanowisku przy wyspie Kuba i Mexyku 3; do kommunikacyi z tem stanowiskiem i z wyspą Hajti 2; w stanowisku w Cayenne 2; w Brazylii 5; do zaopatrywania potrzeb tego stanowiska 4; do kommunikacyi z Senegal i z Cayenne 1; w stanowisku na południowem morzu 4; do zaopatrywania tegoż 6; przy wyspach Bourbon i Madagascar 3; w Indyjskich posiadłościach 3; do podróży w celu hydrograficznych badań 4; na nadzwyczajne wysełki na morze Bałtyckie i do Indyj 2; będących w pogotowiu do wysełek 4; utrzymujących policyją przy połowie ryb na brzegach Francuzkich 5; stałych statków portach i przy wnijściach do przystań 13; stałych okrętów do służby miejscowéj w osadach 15. — Poczém Minister zwracał szczególniéj uwagę, jak ważną jest rzeczą dobry rozkład stanowisk okrętowych dla obrony przeciw rozbojom morskim związków handlowych z nowemi Państwami południowéj Ameryki. Z powodu nagany, iż dziś więcéj budują okrętów linijowych jak fregat, zrobił uwagę, iż od roku 1814 dotąd liczba okrętów linijowych z 73 spadła do 56, a przeciwnie liczba fregat z 42 podniosła się do 63. W przyszłym roku przeto Francyja mieć będzie 21 okrętów linijowych mniej, a 21 fregat więcéj niżeli w r. 1814. Z rozmaitych porównań wykazał Minister, iż żądany przez niego kredyt na r. 1830 przeszło o milijon jest mniejszy od tego, na jaki r. 1820 zezwolono dla Barona Portal, chociaż liczba osób w Ministerstwie morskiém znacznie się powiększyła. Mowę swoję zakończył uwagami o Prefekturach morskich, o ochotnikach w wojsku morskiém, o administracyi portów, a nakoniec o osadach: Pod względem ostatnich powiedział, iż rząd zaprowadzi w nich wprawdzie wszystkie reformy radzone przez rozum, ludzkość i politykę, atoli przystępować do tego będzie z największą ostróżnością.«

Na posiedzeniu Izby Deputowanych w d. 4. Lipca zdano w porządku dziennym sprawę Kommissyi z petycyj. — Najważniejszą z tych była wojskowych z król. domu inwalidów w Paryżu, uskarżających się przed Izbą na zarząd, którego

obowiązkiem jest mieć staranie o żywność dla nich i o suknie, jakoteż na surowość kommendy.

Antoni Alexander Morel, jeden z najzręczniejszych francuzkich historycznych rytowników na miedzi, zszedł z tego świata.

Wice Admirał Hr. Dumanoir umarł w d. 6. Lipca w Paryżu.

Podług ostatnich wiadomości odebranych w Marsylii mają Wehabici bardzo zaciętą prowadzić wojnę z Wice Królem Egiptu. Wojsko Mehmeta pomimo swojéj nowéj organizacyi i uzbrojenia, wiele ucierpiało. Wehabici przewyższają je w jezdzie, i teraz urządzili także korpus regularny wojska pod sprawą europejskiego kapitana, którego jedni mienią być Szwedem, inni Czechem lub Siedmiogrodzaninem, a który szczególniej w ich artyleryi zaprowadzić miał ulepszenia.

Monitor z dnia 6. Lipca zawiera obszerny raport Kapitana okrętu Latreyte o potyczce osady kilku francuzkich łodzi z Beduinami na brzegach algierskich, (o której namieniliśmy w Numerze 82gim gazety naszéj.) Raport ten, ścigany statek przez francuzkie łodzie, zowie feluka. Najprzód tylko jedna łódź rzuconą została przez pożar ku brzegom; ale że na nią uderzyli Beduini, zatém wylądowały osady innych trzech łodzi, odparły przeszło 500 Beduinów, z których przeszło 60 legło na placu, częścią od bagneta, częścią od ognia innych łodzi. Wszelako poruszenie morza nie dozwoliło spławić łodzie zapędzone na mieliznę i tylko jednę udało się ściągnąć. Porucznik okrętowy Chieusse wylądował, aby dopomógł ludziom wsiąść na okręty, ponieważ Beduini otrzymali posiłki. Musiano trzy łodzie zostawić na mieliźnie. Francuzi utracili 25 ludzi w zabitych. Na przełożenie Ministra morskiego, otrzymali krzyże legii honorowéj: Porucznik Chieusse i Chorąży de Sercey.

W Toulonie zbuntowali się w dniu 29. z. m. żołnierze morscy okrętu linijowego *le Conquerant*.

(D. A.)

Niemcy.

Owdowiała Królowa Jmć Bawarska, w towarzystwie Królewnéj Maryi, bawi od dnia 6 Lipca w Bruchsalu, dokąd udała się dla odwiedzenia Margrabiny Amalii.

Gazety polityczne z d. 15 b. m. w Monachowie wychodzące donoszą: Jak słychać, ces. brazylijski Poseł Margr. Barbacena zjedzie tu d. 20. Lipca, aby stosownie do zlecenia swojego Monarchy Cesarza Brazylijskiego w sposobie uroczystym prosił o rękę Xiężniczki Amalii Leuchtenberskiéj. Między osobami, które udadzą się do Brazylii, wymieniają także Pannę Delfinę Schauroth, która już od niejakiego czasu ma zaszczyt grywać z Xiężniczką na fortepijanie. Będzie ona przy przyszłéj Cesarzowéj Brazylijskiéj drugą damą honorową. P. Dr Stephan młody lékarz z Augsburga będzie Xiężniczce towarzyszył. W niektórych gazetach umieszczono wiadomość, że układy w Berlinie względem traktatu handlowego między koronami bawarską i wirtembergską, tudzież koroną pruską i W. Xięstwa Hesskiego, nie wzięły skutku i ratyfikacyja doznała przeszkody. Uwiadomieni jesteśmy z dobrego źródła, że wieść ta jest bezzasadną, że traktat ten został istotnie zawarty, i wymiana ratyfikacyi niebawem jest spodziewaną.

Zdaje się, iż plan połączenia Renu z Dunajem, uskuteczniony będzie przez Towarzystwo akcyjonaryjuszów paryzkich, które od właściwych rządów miało otrzymać pozwolenie wybudowania nowego kanału i użytkowania z niego przez lat 99. Ajent tego Towarzystwa znajduje się od niejakiego czasu w Sztutgardzie. Dokładniejsze szczegóły planu téj budowy dotąd nie są wypracowane. (D. A.)

Królestwo Polskie.

— Z Warszawy dnia 19. Lipca. —

Dzień, w którym się Sylistryja poddała, jest 30. Czerwca. Wielki Wezyr jest ściśle zamknięty w Szumli przez wojska Jenerała Hr. Diebicz.

(D. P. K.)

Rossyja.

— Z Petersburga d. 26. Czerwca (8. Lipca.) —

Dnia 29. b. m. stolica nasza uradowana została niespodziewaném przybyciem Jego Cesarzewicowskiéj Mości W. X. Następcy Tronu. Jego Cesarzewicowska Mość udał się najprzód do Katedry kazańskiéj, gdzie otoczony od tłumnie zebranego ludu, przyjęty został przez Duchowieństwo z krzyżem i święconą wodą. Po skończoném nabożeństwie raczył Jego Cesarzewicowska Mość udać się do pałacu N. Pana, a z tamtąd do Carskiego Sioła.

Adjutant naczelnego dowódzcy drugiego wojska Hr. Diebicz, Kapitan gwardyi Huzarów Xżę Trubeckoy, mianowany został Pułkownikiem i Adjutantem skrzydłowym N. Pana.

Bateryja artyleryi konnéj N. 19 otrzymała znaki honorowe na czakach, oprócz tego Oficerowie jéj mają pozwolenie nosić obszywane złotem dziurki od guzików.

Professor Lodi, rzeczywisty Radca Stanu, umarł dnia 10. Czerwca w St. Petersburgu.

Po zamknięciu wystawy wyrobów rossyjskich, Rada Rękodzielna dała w sali gdzie była wystawa dnia 11. b. m. obiad dla obecnych w Petersburgu fabrykantów. Na obiedzie tym byli także Minister Finansów, Zarządzający Ministerstwem Spraw Wewn. i Gubernator Wojenny Petersburgski. Spełniono 7 toastów: N. Cesarza, N.

Cesarzowéj, Jego Cesarzew. Mci Następcy Tronu, i całego Najjaśniejszego Domu; Zwycięzkiego wojska Rossyskiego, postępu przemysłu krajowego, Ministra Finansów, Zarządzającego Ministerstwem Spraw Wewnętrznych, oraz Moskiewskiego i Peterburgskiego Wojennych Gubernatorów. Nakoniec wszystkich fabrykantów i właścicieli fabryk w Rossyj.

Dwunastu Turków, których stopień wojskowy odpowiada stopniowi Pułkownika w naszém wojsku, dostało się z byłą osadą Warny w niewolę naszę. Turcy ci byli z początku trzymani w Bobrujsku jako jeńcy wojenni; od niejakiego czasu zostali przywiezieni do Petersburga, gdzie mieszkają w domu przez Rząd dla nich najętym i umeblowanym, i dostają wszystko czego tylko potrzebują do swego utrzymania. Dyrektor Korpusu Paziów i Kadetów Pan Demidow, który już dawniéj zaszczycił ich swemi odwiedzinami i dał im dowody swojéj przychylności, kazał dla nich w dniu napowietrznéj żeglugi Pana Robertson wyznaczyć miejsce w ogrodzie pierwszego Korpusu Kadetów, i tam częstować po turecku fajkami, owocami i chłodzącemi napojami. Tak uprzejme postępowanie, które każdy z kim tylko znajomość zabiorą mniéj więcéj dla nich zachowuje, tudzież używanie zupełnéj wolności, dało już im kilkakrotnie powód do wynurzenia, iż w Rossyi nie zostają jako jeńcy, lecz jako goście. Ta niespodziewana przez nich wspaniałość, zrobiła na jednym z nich szczególniéj głębokie bardzo pocieszające wrażenie. Niedawno człowiek ten rodem z Rumelii, wzniósł przy wielu świadkach oczy ku Niebu, położył rękę na piersiach i rzekł: »Przyrzekam przed Bogiem, iż odtąd nigdy z żadnym jeńcem wojennym nie będę się po naszemu obchodził, lecz tak jak się z nami w Rossyi obchodzą, a to żeby mię równie nieprzyjaciele błogosławili tak jak my błogosławimy Rossyjan za ich przyjacielskie i braterskie obejście się z nami.« (D. P. K.)

— *Z Tiflis d. 23. Maja* (4. Czerwca.) —

Dnia 20. b. m. wyjechał Hr. Paszkiewicz Erywański z Achałkałaku ku Ardahanowi, gdzie jak słychać zbiera się znaczne nieprzyjacielskie wojsko. Nie wiémy o bliższych szczegółach.

Dnia 28. Maja wyjechał z Tyflis do Persyi Jenerał Major Xiążę Dołgoruki.

Dnia 4. Czerwca o godzinie 6. wieczorem, Xiążę Perski Chosrew Mirza, wyjechał z Tyflis do St. Petersburga. Towarzyszy mu przybyły tu z nim orszak honorowy, i zostający przy oddzielnym korpusie Kaukazkim w sztabie głównym Jenerał-Major Baron Rennenkampf 2. — Jego Wysokość, w czasie pobytu w tém mieście, zwiedzał wszystkie będące w niém zakłady, i w sztabie oddzielnego korpusu Kaukazkiego raczył zwrócić szczególniejszą uwagę na oddział rysowniczy w części kwatermistrzowskiéj, gdzie pokazywano mu plany zdięte z różnych miejsc należących do Rossyj w kraju Kaukazkim. Dnia 21. przed domem tego Xiążęcia była parada wojskowa z ceremoniją, na któréj JW. wojenny Gubernator Tyfliski, czynił mu honory wojskowe. Ta parada sprawiła osobliwsze ukontentowanie Jego Wysokości. Dnia 19. raczył Xiążę być na balu dawanym przez wojennego Gubernatora, przed zaczęciem którego spalony był wspaniały fajerwerk. (P. D. K.)

Wiadomości ze Smyrny.

Wszyscy Konsulowie i Wicekonsulowie Francyi i Anglii w rozmaitych portach Państwa Tureckiego otrzymali rozkaz, aby jak najprędzéj udali się na swoje miejsca. Wiadomość tę, dodaje Kuryjer Smyrneński, przyjmie z radością stan kupiecki.

Podług Kuryjera Smyrneńskiego, Zgromadzenie narodowe greckie otworzone będzie pewnie w dniu 13. Lipca w Argos, dokąd rząd na czas posiedzeń przeniesie swoję siedzibę. Późniéj jak słychać, będzie Napoli di Romania siedzibą rządu. (D. A.)

Wiadomości handlowe.

— *Ze Lwowa.* —

Wszystkim, którzy w monarchii austryjackiéj graphit (węglik żelaza) produkują, i takowym prowadzą handel, pożądaną będzie rzeczą dowiedzieć się, iż w Anglii mocno się o ten artykuł dopytują.

Podług wiarogodnych wiadomości z Londynu, znaczna ilość tego artykułu używaną bywa w różnych fabrykach towarów glinianych do pobielania i innego użytku, większéj nierównie ilości takowego potrzebują rękodzielnie żelaza, do wyrabiania farby, którą różne fabrykaty dla zachowania ich od rdzy powlekają, nakoniec; znaczną ilość téj farby potrzebuje każdy dóm, gdzie w każdym pokoju tamecznych mieszkań będące żelazne kominy prawie co tydzień pociągają, aby samo żelazo utrzymywać w czystości, jakoteż, by zewnętrznéj onegoż formie przyjemniejszy nadać widok.

Redaktor: Mikołaj Michalewicz; Drukiem: Piotra i Augusta Pillerów.